

ΟΛΥΜΠΙΟΝ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Ευάγγελος Τσάνταλης α.ε.

c i n e m a s

ΠΡΩΤΟ
F I R S T S H O T
ΠΛΑΝΟ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1998 • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 3

Ο κύβος ερρίφθη. Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης έχει πια για τα καλά εγκατασταθεί στο ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο, ιστορικό κτιριακό συγκρότημα, ΟΛΥΜΠΙΟΝ, που αποτελεί από πέρσι την μόνιμη έδρα του θεσμού. Το πρώτο στοίχημα έχει κερδηθεί.

Φέτος ακολουθεί το δεύτερο στοίχημα που έχει σχέση με την πλήρη και πολλαπλή λειτουργία του ΟΛΥΜΠΙΟΝ, ως "παλάτι του σινεμά" στη Θεσσαλονίκη, πλήρη τουλάχιστον στην λειτουργία καθ' όλη τη διάρκεια της κινηματογραφικής σαιζόν των χειμαρινών αιθουσών. Η πολλαπλή λειτουργία του, στις αίθουσες ΟΛΥΜΠΙΟΝ I και ΟΛΥΜΠΙΟΝ II, θα συνδυάσει, από φέτος τον Οκτώβριο, δύο διαφορετικά προγράμματα: από τη μια όλες τις προφεστιβαλικές, φεστιβαλικές και μεταφεστιβαλικές εκδηλώσεις, αφιερώματα, εκδέ-

σεις, διαλέξεις, ημερίδες, συνέδρια, Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ τον Μάρτιο, κυριακάτικες παιδικές προβολές, εκπαιδευτικά κινηματογραφικά προγράμματα κ.α. και από την άλλη την μόνιμη σταθερή προβολή ταινιών Α' προβολής αποκλειστικά στη Θεσσαλονίκη στις αίθουσες του ΟΛΥΜΠΙΟΝ, επιλεγμένων από το σύστημα διανομής της κινηματογραφικής αγοράς. Πρόκειται στην ουσία για ένα "στοίχημα" με το οποίο στήνεται για πρώτη φορά μια γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο είδη κινηματογράφου, διαχωρισμένα μέχρι τώρα στη συνείδηση του κινηματογραφόφιλου κοινού: στον "κινηματογράφο της αγοράς", που λειτουργεί και ρισκάρει με όρους της αγοράς, και στον "κινηματογράφο της αναζήτησης" (νέων αισθητικών προτάσεων, σύγκρισης, πειραματισμού, τάσεων και ρευμάτων), που λειτουργεί, θα μπορούσαμε να πούμε, με τον τρόπο των Φεστιβάλ. Ο κύβος ερρίφθη λοιπόν κι ας ευχηθούμε καλή επιτυχία.

Σωτήρης Ζήκος

ΟΛΥΜΠΙΟΝ

*με πρωταγωνιστή
τον θεατή*

Αφιέρωμα Ingmar Bergman

ΟΛΥΜΠΙΟΝ II, 16-29 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Μία αιωνιότητα και μια μέρα

ΟΛΥΜΠΙΟΝ I

23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

"Σε πρώτο πλάνο, υπάρχουν αυτοί οι σκηνοθέτες του κινηματογράφου που, χρόνος μπαίνει χρόνος βγαίνει, μας εφοδιάζουν με καλή και σίγουρη διασκέδαση. Μετά, έχουμε τους καλλιτέχνες που πάνε πιο βαθιά, είναι πιο προσωπικοί, πιο πρωτότυποι, πιο συναρπαστικοί. Και τέλος, πάνω απ' όλους αυτούς, υπάρχει ο Μπέργκμαν που είναι, πιθανόν, ο μεγαλύτερος καλλιτέχνης του κινηματογράφου από τότε που εφευρέθηκε η κάμερα".

Γούντι Άλεν

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ

2 Trailer των ταινιών που θα προβληθούν στις αίθουσες του ΟΛΥΜΠΙΟΝ τους επόμενους μήνες και οι τιμές των εισιτηρίων

3 Οι εικόνες του 21ου αιώνα και το Internet, ο κινηματογράφος και το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης

4 Ingmar Μπέργκμαν: Έκθεση Φωτογραφίας με στιγμιότυπα από την «ώρα της πρόβα»

5 Τίτλοι, ονόματα και αριθμοί στη λίστα δημιουργίας του Σουηδού Σκηνοθέτη.

6 Οικογενειακή γιορτή του Τόμας Βιντερμπεργκ, Όσκαρ και Λουσίνα της Γκίλιαν Άρμπρονγκ και Η ζωή είναι ένα τραγούδι του Αλαίν Ρενάι, οι πρώτες ταινίες του Οκτωβρίου

7 Αναφορά στην ταινία Μία αιωνιότητα και μια μέρα από τον Θόδωρο Αγγελόπουλο, όπως προκύπτει από μια συζήτηση με το Μιχάλη Δημόπουλο

ΠΡΩΤΟ FIRST SHOT ΠΛΑΝΟ

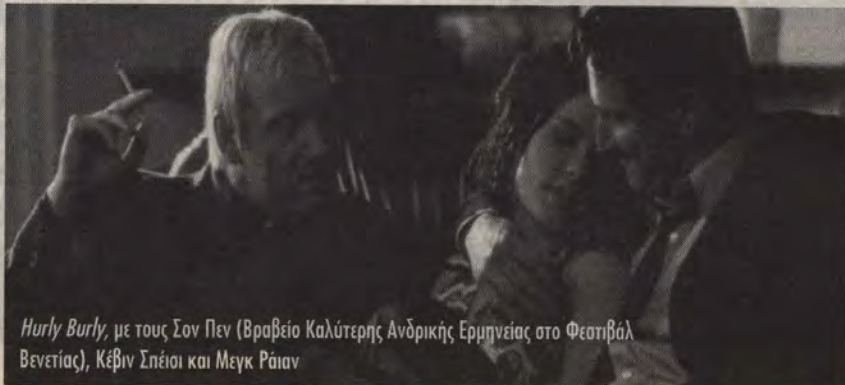
Ο Γιούαν ΜακΓκρέγκορ στο *Velvet Goldmine* του Τοντ Χέινς

Elizabeth, του Σέκσπιρ, με τους Κέτ Μπλάνσετ, Τζέφρι Ρας, Φανί Αρντάν και Ρίτσαρντ Μπράντ

trailer

Ταινίες που θα προβληθούν προσεχώς στις
αίθουσες **ΟΛΥΜΠΙΟΝ I** και **ΟΛΥΜΠΙΟΝ II**

Hurly Burly, με τους Σον Πεν (Βραβείο Καλύτερης Ανδρικής Ερμηνείας στο Φεστιβάλ Βενετίας), Κέβιν Σπέισι και Μεγκ Ράιαν

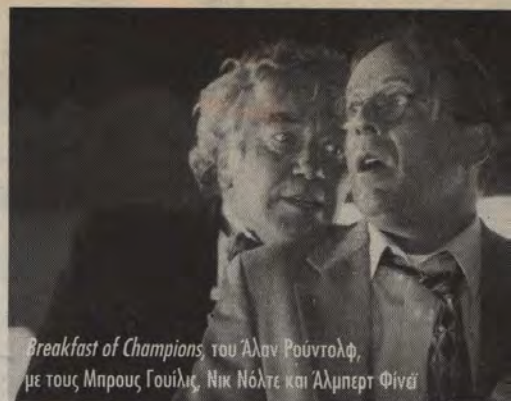
Black Cat, White Cat: Η νέα ταινία του Εμίρ Κουστουρίτσα, Ασημένιο Λιοντάρι στο Φεστιβάλ Βενετίας

Your Friends and Neighbours του Νιλ Λαμπιούτ (*In the Company of Men*), με τη Ναστάζια Κίνοκι

The Thin Red Line, του Τέρενς Μάλικ, με τους Σον Πεν, Τζον Τραβόλτα, Τζωρτζ Κλουίνι, Νικ Νόλτε

Breakfast of Champions, του Άλαν Ρούντολφ, με τους Μπρους Γουίλις, Νικ Νόλτε και Άλμπερτ Φινάι

Bulworth, του Γουόρεν Μπήτι

Death and the Loss of Sexual Innocence, του Μάικ Φίγκις

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΡΤΑ ΜΕΛΟΥΣ

Οι τιμές των εισιτηρίων για τις κινηματογραφικές προβολές του Ολύμπιον για την κινηματογραφική περίοδο 1998-1999 έχουν καθοριστεί ως εξής:

- Γενική είσοδος: 2.000 δρχ
- Κάθε Πέμπτη: 1.500 δρχ
- Αφιερώματα: 1.500 δρχ.
- Παιδικές προβολές ΣΙΝΕΑΚ: 1.000 δρχ
- Οικογενειακό εισιτήριο για ΣΙΝΕΑΚ: 2.000 δρχ.

Ώρες Προβολών

ΟΛΥΜΠΙΟΝ I: 19.00, 21.00, 23.00

ΟΛΥΜΠΙΟΝ II: 18.00, 20.00, 22.00

Από φέτος, καθιερώνεται επίσης και η έκδοση μιας ειδικής κάρτας μέλους, που θα έχει ισχύ από 1/10 ως 31/6. Η τιμή της θα είναι 15000 δραχμές και οι κάτοχοί της θα μπορούν να έχουν:

- Δωρεάν είσοδο σε όλες τις προβολές των ταινιών του 39ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (13 - 22 Νοεμβρίου '98)
- Δωρεάν είσοδο σε όλες τις προβολές των ταινιών του 1ου Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ (15 - 21 Μαρτίου '99)
- Έκπτωση 25% στα εισιτήρια των κινηματογράφων Ολύμπιον I και II για τη σεζόν 1989-1999
- Έκπτωση 25% στο Info-Café Cinema
- Έκπτωση 25% στο Βιβλιοπωλείο του Ολύμπιον
- Έκπτωση 25% στα αφιερώματα

Την κάρτα μέλους μπορείτε να την προμηθεύσετε από τα γραφεία του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (Πλ. Αριστοτέλους 10, 6ος όροφος)
καθημερινά, εκτός Σαββατοκύριακου, από τις 9.30 έως τις 16.30.

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ- ΟΛΥΜΠΙΟΝ • ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ «ΟΛΥΜΠΙΟΝ» • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 34 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1998 • ΕΚΔΟΤΗΣ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ • ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΙΟΥΚΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΗΣ ΖΗΚΟΣ • ΣΥΝΤΑΞΗ: ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΙΤΣΗΣ, ΘΩΜΑΣ ΛΙΝΑΡΑΣ • ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΖΑΡΖΩΝΗ • ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΜΟΥΓΚΟΣ-ΕΝΤΥΠΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ • website: www.filmfestival.gr • e-mail: filmfestival1@magnet.gr

ΟΛΥΜΠΙΟΝ 2 / ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ *Εξοχότατος Τσάινας α.ε.*

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΠΑΝΕ ΣΙΝΕΜΑ

Εκπαιδευτικά προγράμματα προβολών

Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, με μόνιμη έδρα το ανακαινισμένο ΟΛΥΜΠΙΟΝ και με σκοπό να δημιουργήσει μια σταθερή επικοινωνία - δεσμικού χαρακτήρα - με το ευαίσθητο νεανικό κοινό και ειδικότερα με τους μαθητές της πόλης, προγραμματίζει σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Πολιτισμού, μια σειρά προβολών παιδικών ταινιών, που θα απευθύνονται αποκλειστικά στους μαθητές Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων. Το πρόγραμμα αυτό, επιδιώκοντας να δημιουργήσει μια ουσιαστική σχέση γνωριμίας και επαφής των μαθητών με την τέχνη του κινηματογράφου, προβλέπει κάθε εβδομάδα, από το Νοέμβριο μέχρι και το Μάιο, στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, πρωινές προβολές ταινιών, διαφορετικών φυσικά για Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια, όπως υπαγορεύουν οι εκπαιδευτικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της κάθε ηλικίας. Παράλληλα, για να τονισθεί εκτός από τον ψυχαγωγικό χαρακτήρα και η εκπαιδευτική φύση του προγράμματος, κάθε προβολή θα πλαισιώνεται από σχετικές εισηγήσεις, πολιτιστικά δρώμενα, που θα αφορούν την κινηματογραφική τέχνη και τεχνική και θα συνοδεύεται από οπτικοακουστικό και έντυπο υλικό, διαφορετικό για κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα. Η συμμετοχή των σχολείων στο παραπάνω πρόγραμμα, εντάσσεται στο πλαίσιο των προβλεπόμενων από το νόμο και τους κανονισμούς του Υπουργείου Παιδείας, πολιτιστικών εκδηλώσεων εκπαιδευτικού χαρακτήρα, όπως επισκέψεις σε Μουσεία, Εκθέσεις κλπ. Το πρόγραμμα των προβολών, καθώς και το ενημερωτικό υλικό που αφορά τη διοργάνωση, θα αποσταλεί εγκαίρως σε όλα τα σχολεία, ώστε να μπορούν να προγραμματίσουν την επίσκεψή τους στην επιθυμητή ημερομηνία, μετά από συνεννόηση με το Φεστιβάλ.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 15-21 Μαρτίου 1999

Η Θεσσαλονίκη αποκτά, από τον προσεχή Μάρτιο, μια ακόμη επίσημη κινηματογραφική εκδήλωση διεθνούς εμβέλειας: ένα διεθνές φεστιβάλ ντοκυμαντέρ, που συνδιοργανώνεται από το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και την NET, διευθύνεται από το Δημήτρη Ειπίδη και τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού. Η ονομασία του νέου αυτού φεστιβάλ -ενδεικτική των στόχων του και του περιεχομένου του- είναι: "Εικόνες του 21ου αιώνα".

Το ντοκυμαντέρ -που για πολλά χρόνια είχε περιοριστεί στην "ακαδημαϊκή" τηλεοπτική εκδοχή του- επανήλθε θριαμβευτικά στο προσκήνιο, προκαλώντας το ενδιαφέρον ενός συνεχώς αυξανόμενου κοινού. Ενδεικτικό αυτού του ενδιαφέροντος είναι το γεγονός ότι, την τελευταία δεκαετία, ταινίες ντοκυμαντέρ άρχισαν και πάλι να παίζονται σε εμπορικές αίθουσες μεγαλουπόλεων, όπως η Νέα Υόρκη και το Λονδίνο. Παράλληλα, αυξάνονται σε όλον τον κόσμο τα ειδικευμένα φεστιβάλ, τα οποία λειτουργούν πλέον ως φορείς ανανέωσης των τρόπων μετάδοσης πληροφοριών και των μεθόδων συλλογής και επεξεργασίας μηνυμάτων.

Η επαφή του ελληνικού κοινού με αυτές τις εξελίξεις ήταν ως τώρα αποσπασματική και λίγο-πολύ ευκαι-

ριακή. Και οι ελληνικές δημιουργικές δυνάμεις αυτού του τομέα παρέμεναν εγκλωβισμένες στα στενά περιθώρια του εθνικού μας χώρου. Μ' αυτά τα δεδομένα, η ανάγκη για τη δημιουργία ενός φορέα που θα αναλάμβανε υπεύθυνα και συστηματικά να εντάξει την Ελλάδα στο παγκόσμιο κύκλωμα παραγωγής και μετάδοσης ελεύθερης, ανεξάρτητης πληροφόρησης, ήταν παραπάνω από επιτακτική. Και αυτή την ανάγκη έρχεται να καλύψει η επίσημη εκδήλωση "Εικόνες του 21ου αιώνα", μια εκδήλωση που φιλοδοξεί να καταστεί μια διεθνής συνάντηση υψηλών στόχων, με τη συμμετοχή και τη συνεργασία σημαντικών προσωπικοτήτων. Ήδη έχουν γίνει οι σχετικές επαφές και πολύ σύντομα θα ανακοινωθεί η σύνθεση της διεθνούς τιμητικής επιτροπής, που θα έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα και θα αναλάβει την προώθηση της εκδήλωσης διεθνώς.

Παράλληλα, χάρη και στην προνομιακή θέση που κατέχει η Θεσσαλονίκη ως πόλος έλξης και δραστηριότητας στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο, το φεστιβάλ θα επιδιώξει να προωθήσει τις δυνατότητες συμπαραγωγής και διακίνησης ντοκυμαντέρ, προσελκύοντας το ενδιαφέρον παραγόντων του οπτικο-

ακουστικού τομέα από τις χώρες των Βαλκανίων. Ο στόχος αυτός ενισχύεται και από τη διοργάνωση, στα πλαίσια του φεστιβάλ, μιας Ετήσιας Αγοράς (Market), για την προώθηση υλικού στα τηλεοπτικά δίκτυα. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στην παρουσίαση και προώθηση νέων τάσεων και τεχνικών, στη δημιουργία και τη μετάδοση της εικόνας, μέσα από το τμήμα "Νέες Τεχνικές-Νέες Τεχνολογίες". Το Φεστιβάλ Ντοκυμαντέρ Θεσσαλονίκης θα διαρκεί 7 ημέρες και οι προβολές του θα γίνουν στις αίθουσες ΟΛΥΜΠΙΟΝ I και ΟΛΥΜΠΙΟΝ II, ενώ σε βοηθητικούς χώρους θα φιλοξενοούνται τα περίπτερα για την προώθηση της αγοράς. Στο πρόγραμμα θα παρουσιάζονται κάθε χρόνο: επιλεγμένες ταινίες ντοκυμαντέρ από την πρόσφατη ελληνική και παγκόσμια παραγωγή, αναδρομικά αφιερώματα σε γνωστούς σκηνοθέτες, θεματικά αφιερώματα (π.χ. στη μουσική), ταινίες fiction γυρισμένες σαν ντοκυμαντέρ (mock documentaries), επίδειξη νέων τεχνικών κ.α., ενώ παράλληλα θα διοργανώνονται διεθνή συνέδρια, σεμινάρια και συζητήσεις.

Το φεστιβάλ δε θα έχει διαγωνιστικό χαρακτήρα. Προβλέπονται όμως τρεις τιμητικές διακρίσεις:

- α) βραβείο Ξένων Κριτικών Κινηματογράφου
- β) βραβείο Ελλήνων Κριτικών
- γ) βραβείο κοινού

Το Φεστιβάλ Ντοκυμαντέρ Θεσσαλονίκης στηρίζουν ο Δήμος Θεσσαλονίκης, η ΕΡΤ 3, το Eurorean Documentary Net καθώς και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς.

ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΟ ΙΝΤΕΡΝΕΤ

Το Internet, ο Κινηματογράφος και το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης

Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης έκανε αισθητή την παρουσία του στο Internet στη διάρκεια της περσινής χρονιάς και ειδικότερα κατά τη διάρκεια του 39ου Φεστιβάλ. Η επιτυχημένη αυτή παρουσία παρέχει τις βάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ακολουθηθούν για την επιτυχία της επόμενης παρουσίας του φεστιβάλ στο Internet. Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης αυτή τη χρονιά εδραίωνει την παρουσία του στο Internet, με σκοπό:

- να αποτελεί τη μοναδική συγκεντρωτική και έγκυρη πηγή πληροφοριών για οτιδήποτε έχει σχέση με το Φεστιβάλ,
- να συμβάλλει στην προώθηση του Φεστιβάλ και το διεθνές χαρακτήρα του,
- να δώσει τη δυνατότητα εύκολης και άμεσης επικοινωνίας (και συναλλαγής) σε κάθε ενδιαφερόμενο από κάθε γωνιά του πλανήτη,
- να έχει μια "ζωντανή" παρουσία καθ' όλη τη διάρκεια του έτους,
- να αποτελεί πηγή πληροφόρησης και επικοινωνίας με όλα τα μεγάλα φεστιβάλ που γίνονται στη διάρκεια του έτους.

Περιεχόμενα των σελίδων που αφορούν γενικά το θεσμό του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

α) Ιστορία του Φεστιβάλ

Αυτό το τμήμα θα περιλαμβάνει μια παρουσίαση και των 38 διοργανώσεων, με αναφορές σε πρόσωπα και γεγονότα που σημάδεψαν την κάθε διοργάνωση, αλλά και ολόκληρη την κινηματογραφική χρονιά στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Επίσης εδώ θα μπορεί κανείς να βρει στοιχεία για όλες τις ταινίες που προβλήθηκαν και βραβεύθηκαν, ενώ θα γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε ταινίες, σκηνοθέτες ή ηθοποιούς που το Φεστιβάλ αποτέλεσε γι' αυτούς την αρχή μιας πολύ πετυχημένης καριέρας.

β) Γενικά στοιχεία

Στα Γενικά στοιχεία θα περιλαμβάνονται πληροφορίες για τις υπηρεσίες και τους ανθρώπους του Φεστιβάλ, για τις εγκαταστάσεις (Ολύμπιον), οι κανονισμοί του Φεστιβάλ, πληροφορίες για χορηγίες, χορηγούς και διαφημιζόμενους, καθώς και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον κόσμο, το Φεστιβάλ και την απήκυσή του (εισιτήρια, κοινό κτλ).

γ) Virtual shop

Μέσα από τις σελίδες του Φεστιβάλ θα δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες του κόμβου να αγοράζουν βιβλία, προγράμματα, αφίσες, εισιτήρια καθώς και οτιδήποτε κρίνει το Φεστιβάλ επιθυμητό. Οι αγορές μπορούν να γίνονται με χρήση πιστωτικών καρτών ή με αντικαταβολή.

δ) Επικοινωνία

Οι επισκέπτες του κόμβου θα έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τους ανθρώπους του Φεστιβάλ, να αφήνουν τις εντυπώσεις τους, ακόμα και να επικοινωνούν μεταξύ τους. Για το λόγο αυτό θα υπάρχει πάντα διαθέσιμος ένας πίνακας ανακοινώσεων και πληροφοριών και ένα ηλεκτρονικό "βιβλίο επισκεπτών".

ε) Περιοδικό

Αυτή η ενότητα θα είναι το ηλεκτρονικό περιοδικό, με τακτική ενημέρωση σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, για τα Φεστιβάλ Κινηματογράφου που γίνονται σε όλον τον κόσμο.

στ) Εκδηλώσεις

Κατά τη διάρκεια του χρόνου, πριν και μετά το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, θα παρουσιάζονται εδώ όλες οι εκδηλώσεις και τα αφιερώματα που διοργανώνει το Φεστιβάλ, με όλο το διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό.

ζ) Αναζήτηση

Αυτό το τμήμα περιλαμβάνει έναν εύχρηστο και λειτουργικό μηχανισμό αναζήτησης, που θα μπορούν να χρησιμοποιούν οι επισκέπτες του κόμβου για να εντοπίσουν τις πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν μέσα στο μεγάλο όγκο πληροφοριών που θα διαθέτει ο κόμβος του Φεστιβάλ.

Περιεχόμενα των σελίδων που αφορούν το 39ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

α) Ταινίες

Θα παρουσιαστούν όλες οι ταινίες που θα προβληθούν στο πλαίσιο του 39ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου, καθώς και το διαθέσιμο οπτικοακουστικό υλικό (video, audio).

β) Εκδηλώσεις

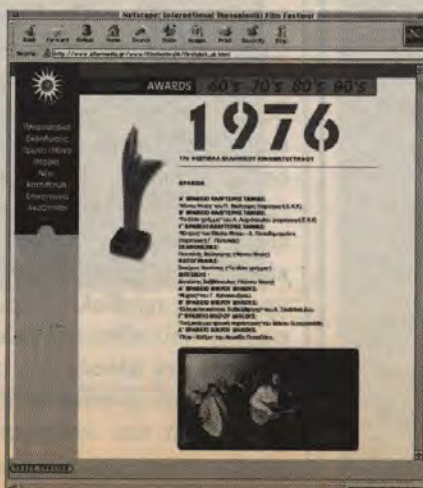
Όλες οι εκδόσεις, τα σεμινάρια, οι συζητήσεις, οι συναυλίες καθώς και κάθε άλλη παράλληλη εκδήλωση που θα γίνεται στο πλαίσιο του 39ου Φεστιβάλ, θα προβάλλονται μαζί με το διαθέσιμο οπτικοακουστικό υλικό. Ταυτόχρονα θα διοργανωθούν συνεντεύξεις και συζητήσεις μέσω του Internet με επίσημους προκαλεσμένους και συντελεστές ταινιών, που θα βρίσκονται εκείνο τον καιρό στη Θεσσαλονίκη.

γ) Νέα

Εδώ θα μπορεί κανείς να βρει τις συνεντεύξεις τύπου και καθημερινά νέα για το Φεστιβάλ και τον κόσμο του.

δ) Press Room

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοσιογράφων θα

υπάρχουν σε αυτό το τμήμα διαθέσιμα όλα τα δελτία τύπου, φωτογραφίες από τις ταινίες σε υψηλή ανάλυση, το πρόγραμμα δημοσιογραφικών προβολών, το πρόγραμμα συναντεύσεων καθώς και οτιδήποτε άλλο κριθεί αναγκαίο.

ε) Πρόγραμμα

Βασικό εργαλείο για την ενημέρωση και τη διευκόλυνση του κοινού θα αποτελεί το πρόγραμμα προβολών με έναν ισχυρό μηχανισμό αναζήτησης, που θα δίνει τη δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών ανά κινηματογράφο, ώρα προβολής, ταινία, τμήμα, αφιέρωμα.

στ) Γενικές πληροφορίες

Εδώ θα υπάρχει χάρτης της Θεσσαλονίκης με αίθουσες προβολής, σημεία συνάντησης στην πόλη, τηλέφωνα και διευθύνσεις.

ζ) Βραβεία

Παρουσίαση όλων των βραβευμένων ταινιών, καθώς και καθημερινή παρακολούθηση των βραβείων κοινού.

η) Πρώτο Πλάνο

Το "Πρώτο Πλάνο" εγκαινιάζει την παρουσία του στο δίκτυο και κάθε μέρα σε μια ειδική on-line έκδοση μέσω των σελίδων του Φεστιβάλ, θα δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη του κόμβου να παρακολουθεί την εξέλιξη του Φεστιβάλ, να ενημερώνεται με άρθρα, συνεντεύξεις και παραλειπόμενα από το χώρο του Φεστιβάλ.

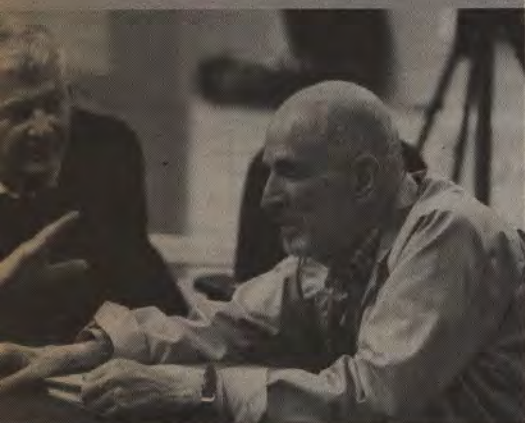
Λειτουργία

Τεχνικά ο κόμβος του Φεστιβάλ θα λειτουργεί από τις εγκαταστάσεις της Magnet, κάτω από το δικό του όνομα (<http://www.filmfestival.gr>) και σε Server αποκλειστικά για την παρουσία του Φεστιβάλ, με απεριόριστο χώρο για την αποθήκευση δεδομένων.

ΠΡΩΤΟ F I R S T S H O T ΠΛΑΝΟ

Βάκκες. Ο Ι. Μπέργκμαν με το συνθέτη Ντάνιελ Μπέρτς, 1996.

Γενάρης 1998. Ο Μπέργκμαν σκηνοθετεί το έργο του Enquist *Εικονοποιοί*. Στη φωτογραφία, ο Μπέργκμαν με το συγγραφέα.

Από τη σκηνοθεσία της τηλεοπτικής ταινίας *Μετά την Πράβα*, ολαντ Γιάζεφσον, Λένα Ολίν, 1984. Στην κάμερα ο Σβεν Νύκβιστ.

Πέερ Γκυντ, Μπέργκε Άλστετ, Μπίμι Άντερσον, 1991

Αφιέρωμα

ΙΝΓΚΜΑΡ ΜΠΕΡΓΚΜΑΝ: Την ώρα της πρόβας

Έκθεση φωτογραφίας των GEORG ODDNER και BENGT WANSELIUS

Αίθουσα τέχνης Εθνικής Αμύνης, 16 Οκτωβρίου με 4 Νοεμβρίου '98

Διοργάνωση: Υπουργείο Πολιτισμού, Δήμος Θεσσαλονίκης, Αντιδημαρχία Πολιτισμού, Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, Σουηδική Πρεσβεία-Σουηδικό Ινστιτούτο

Ως γνωστόν, ο Μπέργκμαν επιτρέπει σε ελάχιστους ανθρώπους να καταγράφουν με οποιονδήποτε τρόπο τη δουλειά του σε κινηματογραφικούς, θεατρικούς και τηλεοπτικούς χώρους. Στη δημοσιότητα, βέβαια, πάντα έβγαιναν κάποιες φωτογραφίες από γυρίσματα και πρόβες, σπάνια όμως περιελάμβαναν τον ίδιο το σκηνοθέτη. Αυτού του είδους η επαφή, προϋποθέτει μια σχέση εμπιστοσύνης και ποιότητας, που μόνος του ο Μπέργκμαν εγκρίνει και καθορίζει. Αυτές τις πολύτιμες ιδιωτικές στιγμές του σε όλη τη διάρκεια της καριέρας του, κατάφεραν να τις αποθανάτισουν τρεις ή τέσσερις φωτογράφοι. Ανάμεσα σε αυτούς τους λίγους προνομιούκους, είναι και οι Georg Oddner και Bengt Wanselius.

Ο Georg Oddner θεωρείται σήμερα ένας από τους πιο σημαντικούς Σουηδούς φωτογράφους. Γεννημένος στη Στοκχόλμη το 1923, το 1950 βρίσκεται στη Νέα Υόρκη όπου δουλεύει ως βοηθός του Richard Avedon, κάνοντας συγχρόνως φωτογραφικά ρεπορτάζ στην Αμερική. Εκτός από φωτογράφος είναι και οπερατέρ, παραγωγός ντοκιμαντέρ, σεναριογράφος και σκηνοθέτης τηλεόρασης. Παρακολούθησε τον Μπέργκμαν στις αρχές της κινηματογραφι-

κής και θεατρικής πορείας του, από το 1952 ως το 1958. Ήταν η εποχή που ο σκηνοθέτης διεύθυνε το Δημοτικό Θέατρο του Malmö και, παράλληλα, γύριζε μερικές από τις πιο σημαντικές του ταινίες της δεκαετίας του '50. Οι φωτογραφίες της έκθεσης είναι από τα γυρίσματα της *Νύκτας των Σαλτιμπάγκων* και το ανέβασμα του *Πέερ Γκυντ*, φωτογραφίες που έχουν γίνει γνωστές σε όλον τον κόσμο και που συνεπικούρησαν στην εδραίωση της φήμης του Μπέργκμαν ως "δαιμονικού" σκηνοθέτη.

Ο Bengt Wanselius γεννήθηκε το 1944 και σπούδασε φωτογραφία αρχικά στη Στοκχόλμη. Στη συνέχεια βρέθηκε στο Λονδίνο και από το 1967 ως το 1985 δούλεψε ως ελεύθερος φωτογράφος. Διετέλεσε πρόεδρος της σουηδικής Φωτογραφικής Εταιρίας, πρόεδρος της Ένωσης σουηδών φωτογράφων και από το 1983 διδάσκει στην Ανώτατη Σχολή Εφαρ-

μοσμένων Καλών Τεχνών της Στοκχόλμης. Από τότε μέχρι το 1997 ήταν ο επίσημος φωτογράφος της Εθνικής Σκηνής της Σουηδίας (Dramaten) στη Στοκχόλμη. Στη διάρκεια της εκεί θητείας του, δούλεψε με διάφορους σημαντικούς σκηνοθέτες, κυρίως όμως με τον Μπέργκμαν. Έχει καταγράψει με το φακό του συνολικά 19 παραγωγές του Μπέργκμαν στο θέατρο, την όπερα και την τηλεόραση από το 1984 μέχρι σήμερα. Το υλικό που θα εκτεθεί είναι από το ανέβασμα των *Βακχών* στην όπερα (1991) και το θέατρο (1996).

Ξαναβλέποντας με άλλο βλέμμα

Αρχικά η τελευταία σας ταινία *Με τη παρουσία του Κλόουν* είχε γραφτεί για το θέατρο· πώς έγινε η μεταφορά της για τη τηλεόραση;

Δεν έγραψα το έργο για κάποιο συγκεκριμένο μέσο. Το έγραψα έτσι απλά για την ευχαρίστησή μου (...) Είναι όπως ορισμένα έργα του Μπάχ, για τα οποία έγραψε μια σειρά από νότες, ένα μουσικό κομμάτι, χωρίς να εξηγήσει πως θα έπρεπε να εκτελεστεί ή με ποιο μουσικό όργανο.

Πιστεύετε πως είναι πιο απλό να γράφετε, έχοντας ήδη επιλέξει συγκεκριμένους ηθοποιούς για τους χαρακτήρες του σεναρίου;

Βλέπω να περνούν από μπροστά μου διάφοροι χαρακτήρες. Το νέο μου σενάριο *Περφίδης (Perfidus)* είναι ολοκληρωτικά γραμμένο για τη Λένα Έντρ. Μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε σαν ένα εικονογραφημένο μονόλογο, όπου η Λένα θα είναι συνέχεια εντός οπτικού πεδίου. Αφηγείται απλά μια ιστορία στο κοινό. Είναι η πρώτη φορά που συγκεκριμενοποιώ σε τέτοιο βαθμό μια ιδέα. Είναι περισσότερο ακραίο και από την *Περσόνα (Persona)*, που τότε ήδη μιλούσε ένα πρόσωπο μόνο του.

Ζείτε με το κινηματογράφο κοντά στα 75 χρόνια, τα 3/4 της ιστορίας του. Ποιά είναι η γνώμη σας για την εξέλιξη του κινηματογράφου;

Η αίσθηση είναι η ίδια. Τίποτα δεν έχει αλλάξει. Άν το δούμε από μια οπτική γωνία αυστηρά τεχνική, το μέσο έχει εμβαθύνει σε μια μικρή ανεπάρκεια του ματιού, του οπτικού νεύρου. Επίσης κατά την προβολή, εφόσον ο "σταυρός της Μάλτας" (μηχανισμός που μετατρέπει μια κίνηση διαρκούς περιστροφής σε αδιάκοπη ταχύτατη κίνηση, που χρησιμοποιήθηκε στους πρώτους κινηματογραφικούς προβολείς) προχωράει με τη σειρά την κάθε εικόνα, που είναι φευγαλέα φωτισμένη, και αυτό είναι κάτι που δεν άλλαξε στα τελευταία εκατό χρόνια. Η κινηματογραφική μηχανή προβολής είναι πάνω κάτω το ίδιο αντικείμενο που χρησιμοποιήθηκε από τους αδελφούς

Λυμιέρ στο Καφέ ντε Παρί το 1895. Όποιος και να είναι ο βαθμός της τεχνολογικής εξέλιξης, η διαδικασία της προβολής παραμένει η ίδια, αυτές οι απομονωμένες εικόνες, που ακολουθεί η μια την άλλη κι ενδιάμεσά τους υπάρχει το σκοτάδι, δημιουργούν αυτό που τα μάτια μας το βλέπουν σαν κίνηση. Και αυτό μένει το ίδιο παράξενο. Ο Χάρυ Μάρτινσον (σουηδός συγγραφέας βραβευμένος με Νόμπελ Λογοτεχνίας) περιέγραψε την αίθουσα του κινηματογράφου "ως το ναό των τεμπέληδων απέναντι στη ζωή". (...) Ο κινηματογράφος, η τηλεόραση η κινούμενη εικόνα συνεχίζει να μας θρέφει και να ενεργεί στα συναισθήματά μας. Ο κόσμος μας προσφέρει γενικά μια ζωή αρκετά φτωχή σε συγκινήσεις. Έτσι ο κινηματογράφος και η τηλεόραση είναι τροφοδοτές συναισθημάτων, ούτε αυτό δεν άλλαξε με το πέρασμα του χρόνου.

Στο Φαρό (πόλη που έχει την μόνιμη κατοικία του ο σκηνοθέτης) βλέπετε καθημερινά μια ταινία στην προσωπική σας αίθουσα. Πώς επιλέγετε τις ταινίες σας, βασικό κριτήριο επιλογής σας είναι η ευχαρίστηση, ή είστε μερικές φορές περίεργος να γνωρίσετε κάποιο σκηνοθέτη και να δείτε μια σειρά ταινιών από το έργο του;

Ποτέ. Υπάρχει μονάχα η αρχή της ευχαρίστησης που με κατευθύνει. Δεν έχω κάποιο συγκεκριμένο σύστημα. Στη διάρκεια ορισμένων χρόνων είδα σχεδόν όλη τη σουηδική κινηματογραφική παραγωγή της δεκαετίας του '30. Το διασκέδασα απεριόριστα. Υπάρχουν έπειτα ταινίες στις οποίες επανέρχομαι. Πέφτουμε πολλές φορές έξω όταν βασιζόμαστε σε παλιότερες μας εμπειρίες. Λέμε στους εαυτούς μας αυτή τη ταινία την έχω δει. Αλλά αυτό δε σημαίνει τίποτα, έχουμε απλώς την σκιά της ανάμνησης αυτού που έχουμε δει. Πρακτικά την έχουμε ξεχάσει τελείως. Είναι το ίδιο όπως όταν είμαστε απέναντι σε μια βιβλιοθήκη και σκεφτόμαστε: "Τί θα διαβάσω τώρα; Τους Αδελφούς Καραμαζόφ τους έχω ήδη διαβάσει." Πότε όμως; Εγώ τους διάβασα όταν σπούδαζα λογοτεχνία στο πανεπιστήμιο περί τα τέλη της δεκαετίας του '30. Στη

Ingmar Bergman

ΤΙΤΛΟΙ, ΟΝΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

Δεν νομίζω ότι υπάρχει άλλος τρόπος ν' αναφερθεί κανείς, σ' ένα σύντομο σημείωμα, σ' αυτό το εκπληκτικό φαινόμενο δημιουργικής ενεργητικότητας (πως αλλιώς να το αποκαλέσω;) που ονομάζεται Ίνγκμαρ Μπέργκμαν, παρά μόνο παραθέτοντας κάποιες χρονολογίες, τίτλους, ονόματα και αριθμούς.

Ο Ίνγκμαρ Μπέργκμαν, γεννημένος στις 14 Ιουλίου 1918 στην Ουψάλα, παλιά πρωτεύουσα της Σουηδίας, όπου γυρίστηκε και το *Φάνυ και Αλέξανδρος*, έκλεισε φέτος ογδόντα χρόνια ζωής και εξήντα περίπου χρόνια καλλιτεχνικής δημιουργίας, έχοντας στο ενεργητικό του 43 κινηματογραφικές ταινίες, οι περισσότερες σε σενάρια δικά του, περισσότερες από 100 θεατρικές σκηνοθεσίες, επίσης θεατρικές διασκευές στο ραδιόφωνο, ταινίες για την τηλεόραση, 17 θεατρικά έργα που έχει γράψει ο ίδιος, όπως και δοκίμια και πεζά. Η τεράστια βιβλιογραφία, ανά τον κόσμο, για το έργο του και τη ζωή του είναι δύσκολο να μετρηθεί. Μερικές από τις ταινίες του, όπως *Η νύχτα των σαλτιμπάγκων*, *Η έβδομη σφραγίδα*, *Άγριες φράουλες*, *Μέσα από τον σπασμένο καθρέφτη*, *Η σιωπή*, *Κραυγές και ψίθυροι*, *Φάνυ και Αλέξανδρος* συγκαταλέγονται στα σημαντικότερα έργα της ιστορίας του κινηματογράφου, παρόλο που ο ίδιος ποτέ δεν έκρυψε την προτίμησή του για το θέατρο, θεωρώντας την

κινηματογραφική του δραστηριότητα ένα είδος ανάπαυλας στον πάντοτε περιορισμένο ελεύθερο χρόνο του. Αυτοδίδακτος, τόσο στο θέατρο όσο και στον κινηματογράφο, μια "αυτοδίδακτη επαρχιώτικη ιδιοφυΐα", όπως θα έλεγε ο ίδιος, γίνεται στα 26 χρόνια επαγγελματίας θεατρικός σκηνοθέτης και την ίδια χρονιά γράφει το πρώτο του σενάριο την *Φρενίτις*, που σκηνοθετεί ο Αλφ Σιέμπεργκ, ενώ την επόμενη χρονιά, με μόνη του εμπειρία τη συμμετοχή του ως σκρίπτα στα γυρίσματα του Σιέμπεργκ, τολμάει να σκηνοθετήσει την πρώτη του ταινία, την *Κρίσις*. Το 1948, σε ηλικία 30 χρονών, έχει γίνει ήδη διευθυντής του Δημοτικού Θεάτρου του Χέλσινγκμποργκ, όπου και σκηνοθετεί, γυρίζει την έκτη του ταινία, καθώς ζει μαζί με τη δεύτερη γυναίκα του την Έλλεν Λουντστρέμ, τα τέσσερα παιδιά τους και την κόρη του από τον πρώτο του γάμο, ενώ αρχίζει να ερωτοτροπεί με την επόμενη σύζυγό του Γκουν Γκρουτ, παντρεμένη τότε, με την οποία θα αποδράσει την επόμενη χρονιά στο Παρίσι για να επιμορφωθεί θεατρικά στον Μολιέρο, χρονιά στην οποία γυρίζει την έβδομη και όγδοη ταινία του.

Η κινηματογραφόφιλη Γαλλία τον ανακαλύπτει μόλις το 1957, όταν η δέκατη έκτη ταινία του, *Χαμόγελα καλοκαιρινής νύχτας*, παίρνει κάποια διάκριση στο Φεστιβάλ Καννών και ακολουθούν αναδρομές στο προηγούμενο έργο του, ενώ αυτός ολοκληρώνει τα κορυφαία έργα του *Η έβδομη σφραγίδα* και *Άγριες φράουλες*. Τη δεκαετία του

'60 γίνεται μόδα στον κινηματογράφο τέχνης και αντικείμενο θαυμασμού θεατών και σκηνοθετών. Οι ηθοποιοί του, η Χάριετ Άντερσον, η Μπίμπι Άντερσον, η Ίνγκριντ Τούλιν, η Λιβ Ούλμαν, ο Μαξ φον Σύντοβ, ο Έρλαντ Γιόζεφσον γίνονται γνωστοί μέσα από τις ταινίες του σ' ολόκληρο τον κόσμο. Ο Σβεν Νύκβιστ καταξιώνεται ως ένας από τους μεγαλύτερους διευθυντές φωτογραφίας και το 1972 παίρνει το όσκαρ για το *Κραυγές και ψίθυροι*. Θα ακολουθήσουν άλλες επτά ταινίες μέχρι την αποκορύφωση του *Φάνυ και Αλέξανδρος* το 1983, όποτε και θα δηλώσει κατηγορηματικά ότι εγκαταλείπει οριστικά τον κινηματογράφο για να γυρίσει την επόμενη χρονιά, στα 66 του, το *Μετά την πρόβα* και να συνεχίσει πιο σποραδικά μέχρι σήμερα με κάποιες τηλεοπτικές παραγωγές και σενάρια.

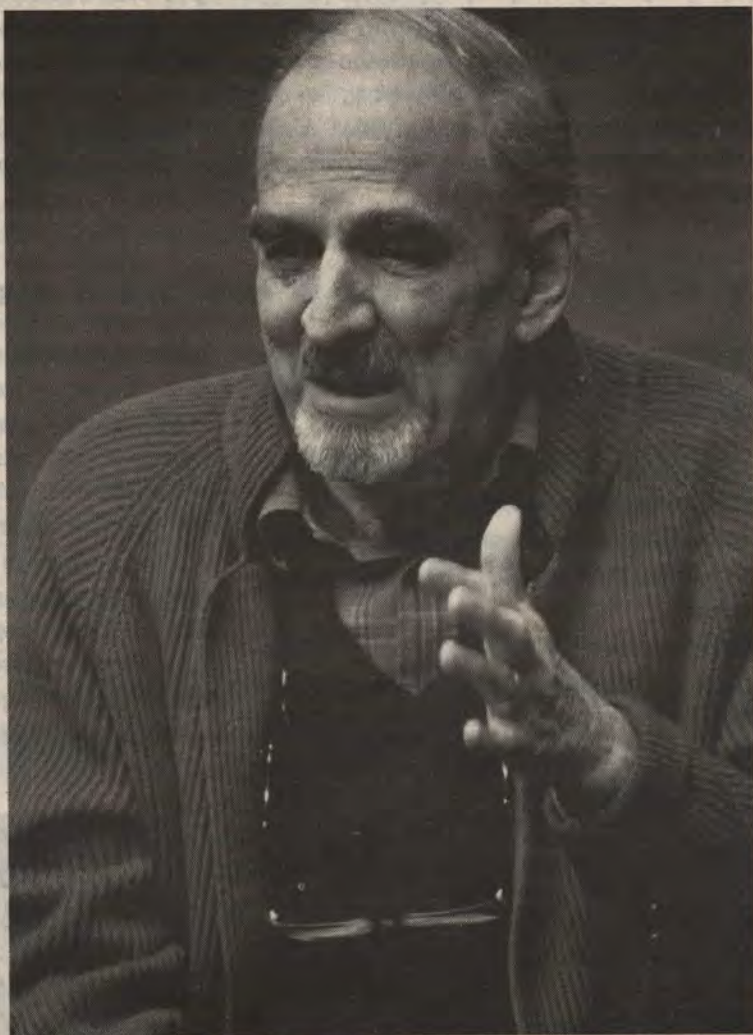
Κι όταν κλείσει ένας μεγάλος κύκλος δημιουργίας, αυτός που πίστευε, μ' έναν "εξαλλο τρόπο", πριν ακόμα γυρίσει την πρώτη του ταινία, ότι θα γινόταν οπωσδήποτε ο μεγαλύτερος σκηνοθέτης του κόσμου, θα δηλώσει ανυπόκριτα: "ο μεγαλύτερος σκηνοθέτης όλων των εποχών υπήρξε ο Αντρέι Ταρκόφσκι" και "κοντά του βρίσκονται ο Φελίνι, ο Κουροσάβα, και ο Αντονιόνι μέχρι κάποια στιγμή", ενώ για τη θεατρική δραστηριότητά του θα πει: "Γέρασα προσπαθώντας να γράψω μια φράση αντάξια του Στρίντμπεργκ".

Σωτήρης Ζήκος

α τις ίδιες εικόνες.....

“Καθοδηγούμαι από την αρχή της ευχαρίστησης”

συνέχεια ξαναδιάβασα το βιβλίο. Πρόκειται για ένα έργο συγκλονιστικό. (...) Το ίδιο ισχύει με το κινηματογράφο. Είδα πρόσφατα στη ταινιοθήκη ένα αρκετά μεγάλο αριθμό ταινιών του Αγγελόπουλου: Τον *Θίασο*, Το *Τοπίο στην Ομίχλη* μεταξύ άλλων. Μου είχαν αρέσει υπερβολικά όταν τις είδα την πρώτη φορά. Αλλά τώρα δε μου είπαν τίποτα. Αυτές οι πολύ μεγάλες σκηνές μοιάζουν να μην οδηγούν πουθενά. Επίσης το γεγονός ότι ο Αγγελόπουλος μοιάζει να έχει παραιτηθεί από ένα από τα πιο εντυπωσιακά πράγματα στο κινηματογράφο: τα γκρό-πλάν. Το να προσεγγίσει δηλαδή τον ηθοποιό από πολύ κοντά: τα μάτια του, την επιδερμίδα του, τα χείλη του. Από την άλλη ξαναείδα τον *Μελισσοκόμο*, τον οποίο θεωρούσα άλλοτε απλώς σαν μια καλή ταινία. Τώρα συνειδητοποίησα πως είναι ένα αριστούργημα. Ήταν για μένα μια εμπειρία ξεχωριστή. Τα πράγματα είναι συχνά έτσι. Και έτσι γίνονται διασκεδαστικά. Οι ταινίες είναι φτιαγμένες με το ίδιο υλικό, όταν όμως τις ξαναβλέπω διαπιστώνω πως η γνώμη μου για ορισμένες από αυτές έχει αλλάξει.

Αποσπάσματα από συνέντευξη που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Cahiers du Cinéma* στον Στιγκ Μπιόρκμαν, τεύχος 524.

Επιμέλεια - Μετάφραση Χρήστος Καλλίτσας.

Οι ταινίες που θα προβληθούν στο αφιέρωμα Ίνγκμαρ Μπέργκμαν από τις 16 έως τις 29 Οκτωβρίου

1. *Φρενίτις* (1944, Σκηνοθεσία: Αλφ Σιέμπεργκ, Σενάριο: Ίνγκμαρ Μπέργκμαν)
2. *Κρίσις* (1946)
3. *Βρέχει στον έρωτά μας* (1946)
4. *Πλοίο για τις Ινδίες* (1947)
5. *Μουσική στα σκοτάδια* (1948)
6. *Φυλακή* (1949)
7. *Δίψα* (1949)
8. *Προς τη χαρά* (1950)
9. *Καλοκαιρινά παιχνίδια* (1951)
10. *Αναμονή γυναικών* (1952)
11. *Καλοκαίρι με τη Μόνικα* (1953)
12. *Η νύχτα των Σαλτιμπάγκων* (1953)
13. *Όνειρα γυναικών* (1955)
14. *Χαμόγελα καλοκαιρινής νύχτας* (1955)
15. *Η Έβδομη Σφραγίδα* (1957)
16. *Άγριες φράουλες* (1957)
17. *Στο κατώφλι της ζωής* (1958)
18. *Το πρόσωπο ή Ο άνθρωπος με τα δύο πρόσωπα* (1958)
19. *Το μάτι του διαβόλου* (1960)
20. *Η πηγή των παρθένων* (1960)
21. *Μέσα από τον σπασμένο καθρέφτη* (1961)
22. *Οι κοινωνούντες ή Χειμωνιάτικο φως* (1963)
23. *Η Σιωπή* (1963)
24. *Όλες αυτές οι γυναίκες* (1964)
25. *Περσόνα* (1966)
26. *Ντανιέλ* (1967)
27. *Η Ώρα του λύκου* (1968)
28. *Η Ντροπή* (1968)
29. *Οι Τιποτένιοι* (1969)
30. *Το Πάθος* (1969)
31. *Κραυγές και ψίθυροι* (1972)
32. *Σκηνές από ένα γάμο* (1973)
33. *Φθινοπωρινή σονάτα* (1978)
34. *Οι Άνθρωποι του Φάρου* (1979)
35. *Ντοκυμαντέρ από τα γυρίσματα του Φάνυ και Αλέξανδρος*
36. *Φάνυ και Αλέξανδρος* (1982)
37. *Μετά την πρόβα* (1983)
38. *Το Πρόσωπο της Κάρεν* (1983-1985)

ΠΡΩΤΟ F I R S T S H O T ΠΛΑΝΟ

ΤΟΜΑΣ ΒΙΝΤΕΡΜΠΕΡΓΚ

Όταν τα όρια αυξάνουν την δημιουργικότητα

Η Οικογενειακή γιορτή του Τόμας Βίντερμπεργκ φτιαγμένη σύμφωνα με τους κανόνες του κινηματογραφικού Μανιφέστου: Δόγμα '95

Ο εξηντάχρονος Δανός Χέλγκε (Χένινγκ Μόρτσεν) προσκαλεί σε δείπνο, συγγενείς και στενούς του φίλους για να γιορτάσουν τα γενέθλια του στην εξοχική έπαυλή του. Η Οικογενειακή Γιορτή του Δανού Τόμας Βίντερμπεργκ δείχνει μια κλασική ιστορία με πρωτοποριακό τρόπο. Ο Λάρς Φον Τρίερ (Δαμάζοντας τα κύματα), μαζί με τον 29χρονο Βίντερμπεργκ, επινόησαν ένα δεκάλογο κανόνων περιοριστικών στη χρήση της κινηματογραφικής γλώσσας, το Δόγμα '95. Οι κανόνες του δόγματος, όπως η απαγόρευση της τοποθέτησης της κάμερας οπουδήποτε εκτός από την απ'ευθείας επαφή με το ανθρώπινο σώμα, η μη χρήση εξωτερικού ήχου, μουσικής, τεχνητού φωτισμού, ειδικών εφέ ή η απαγόρευση τροποποίησης του χώρου των γυρισμάτων, ξεγυμνώνουν από ευκολίες το σκηνοθέτη και τον κατευθύνουν προς την αξιοποίηση του μέγιστου της ικανότητας των ηθοποιών του. Ήμουν πάντα καώδης και μπερδεμένος και είχα την ευκαιρία μέσα από το Δόγμα να συμμαζέψω την αταξία", δηλώνει ο Βίντερμπεργκ. Φιλοδοξία των δύο νέων Δανών σκηνοθετών ήταν να δημιουργήσουν ένα νέο κινηματογραφικό ρεύμα. Η Δανία χώρα πέντε εκατομμυρίων κατοίκων παράγει 15-20 ταινίες το χρόνο. Στο τελευταίο φεστιβάλ Καννών δύο από αυτές, πιστές στις αρχές του Δόγματος '95, συμμετείχαν στο επίσημο διαγωνιστικό: Η Οικογενειακή Γιορτή και οι Ηλίθιοι του Φον Τρίερ.

Στην Οικογενειακή Γιορτή μερικές φορές η αλήθεια μοιάζει με ψέμα και το αντίθετο. Χρειάζεται η διάρκεια όλης της ταινίας για να γίνει αντιληπτό πως μια φαινομενικά αρμονική οικογένεια ζει για περισσότερα από τριάντα χρόνια στο ψέμα και την προσποίηση. Οι κανόνες αποτελούν συχνά αφορμές για παραβιάσεις και έτσι είναι στο χέρι της αδελφότητας των σκηνοθετών-μελών του Δόγματος '95 να δεχτεί κάποιες αναγκαστικές παρεκκλίσεις. Ο Βίντερμπεργκ παραδέχεται για παράδειγμα πως έκανε τελικά μικροεπεμβάσεις στο χώρο.

Για τον προβληματισμό του στο ρόλο της μεγαλοαστικής τάξης στη σύγχρονη κοινωνία και για τον τρόπο των γυρισμάτων αναφέρει: "Μεγάλα σε κοινόβιο και δεν γνωρίζω σχεδόν τίποτα για τη μουρζουαζία, που για μένα αντιπροσωπεύει αρκετούς κανόνες και παραδόσεις. Αυτό ήταν τέλειο για την ιστορία μου. Ακολουθώντας τους κανόνες του Δόγματος '95 έπρεπε να βρούμε ένα σπίτι με μεγάλη κουζίνα κι ένα μάγειρα, επειδή δεν μας επιτρέπεται από το Δόγμα να φέρουμε έτοιμο φαγητό κι επίσης χρειαζόμαστε αρκετά δωμάτια. Τελικά βρήκαμε διαθέσιμο αυτό το μικρό παλάτι, που ήταν όμορφο και μπορούσαμε να περάσουμε το καλοκαίρι εκεί. Δεν θα μπορούσε όμως να ζήσει εκεί μια εργατική οικογένεια κι έτσι τροποποιήθηκε η ιστορία. Οι περιορισμοί του Δόγματος '95 οδήγησαν στην επιλογή της εξοχικής έπαυλης και ξαφνικά όλα σε μανιτάρια σκόρπισαν γύρω-γύρω." Σχετικά με το αν θα μπορούσε να λειτουργήσει με το Δόγμα '95 οποιοσδήποτε σκηνοθέτης, δηλώνει: "Νομίζω πως πρόκειται για ένα ξεγύμνωμα. Έτσι το πιο ενδιαφέρον θα ήταν να δοκιμασθούν σ' αυτό οι πιο «καλοντυμένοι» σκηνοθέτες. Ο Κέν Λόουτς ή ο Μάικ Λη για παράδειγμα κάνουν ταινίες κοντινές στις απόψεις του Δόγματος '95. Θα ήταν περισσότερο ενδιαφέρον λοιπόν να κάνει ο Τζέιμς Κάμερον μια ταινία με τους όρους του Δόγματος, ή ο Τέρυ Γκίλιαμ."

Χρήστος Καλλιόγης

Τί θα δούμε...

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΓΙΟΡΤΗ / FESTEN

Σκηνοθεσία: Τόμας Βίντερμπεργκ, Σενάριο: Τόμας Βίντερμπεργκ, Μόγκενς Ρούκοφ, Φωτογραφία: Άντονι Ντοντ Μαντλ,

Μουσική: Λαρς Μπο Τζένσεν, Πρωταγωνιστούν: Ούλρικ Τόμσεν, Χένινγκ Μόριτζεν, Τόμας Μπο Λάρσεν, Πάπρικα Στιν, Μπέρτε Νιούμαν, Χέλε Ντολέρικ

Η ταινία τάραξε τα νερά στο τελευταίο Φεστιβάλ των Καννών και τιμήθηκε με το Ειδικό Βραβείο της Επιτροπής. Η ιστορία της αφορά ένα συγκλονιστικό οικογενειακό δράμα: είναι καλοκαίρι και ο πατέρας-πατριάρχης Χέλγκε γιορτάζει τα εξηκοστά του γενέθλια. Στο πατρικό σπίτι η προετοιμασία για το βραδινό τραπέζι έχει αρχίσει, η ατμόσφαιρα είναι γιορτινή και είναι παρόντες η σύζυγος Έλσα, ο πρωτότοκος γιος Κριστιάν, περιζήτητος σεφ που ζει στη Γαλλία, αλλά με εύθραυστη ψυχική υγεία και η ανεξάρτητη και απελευθερωμένη κόρη τους Χέλενε, που επέστρεψαν στο σπίτι επ' ευκαιρίας της γιορτής. Η μόνη σκία πάνω από τη χαρούμενη ατμόσφαιρα, είναι η απουσία της μεγάλης κόρης Λίντα, η οποία πέθανε λίγους μήνες πριν. Επίσης απουσιάζει και ο μικρότερος γιος της οικογένειας Μίκαελ, ο οποίος δεν προσκλήθηκε από τον πατέρα γιατί δεν παρευρέθηκε στην κηδεία της αδελφής του. Ο πατέρας ζητά από τον Κριστιάν να πει δυο λόγια στο δείπνο για την πρόσφατα χαμένη αδελφή του, κι εκείνος δέχεται. Κάποια στιγμή καταφθάνει, παρ' ότι απρόσκλητος, ο μικρότερος γιος Μίκαελ μαζί με τη γυναίκα του και τα τρία παιδιά τους. Όταν ο Κριστιάν σηκώνεται στο επίσημο τραπέζι για να βγάλει το λόγο που υποσχέθηκε στον πατέρα, κανείς δεν φαντάζεται αυτό που θα επακολουθήσει... Η οικογενειακή γιορτή θα πάρει μια απρόβλεπτη στροφή και αυτή η "φοβερή τροπή των πραγμάτων", θα ανασύρει από τον οικογενειακό βυθό μυστικά, ψέματα και ανομολόγητες αλήθειες, θα φέρει αντιμέτωπο το κάθε μέλος της οικογένειας με τις κρυμμένες τύψεις και ενοχές του και θα μετατρέψει σταδιακά το φως της γιορτής σ' ένα σκοτεινό εφιάλτη, κατοικημένο από την οδυνηρή απουσία της χαμένης αδελφής...

Θ. Λ.

ΟΛΥΜΠΙΟΝ Ι 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ '98

ΟΣΚΑΡ ΚΑΙ ΛΟΥΣΙΝΤΑ / OSCAR AND LUCINDA

Σκηνοθεσία: Γκίλιαν Άρμστρονγκ, Σενάριο: Λώρα Τζόουνς, Φωτογραφία: Τζέφρι Σίμσον, Μουσική: Τόμας Νιούμαν, Ηθοποιοί: Ράφ Φάινς, Κέιτ Μπλάνσετ, Τομ Γουίλκινσον, Κλάιβ Ράσελ

Η ταινία αφηγείται την παράξενη ιστορία μιας τυχαίας, και μοιραίας συνάντησης στην πορεία, δύο εντελώς διαφορετικών χαρακτήρων, του Όσκαρ και της Λουσίντα, ενός πάθους και μιας αποστολής, που επιχειρεί να πραγματοποιήσει ένα θαύμα επί της γης, ξεκινώντας από τα πιο ετερόκλητα κίνητρα: την πίστη στο Θεό και την πίστη στη βιομηχανική τεχνική, τον έρωτα και την αφοσίωση σ' έναν ιδιαίτερο ασκητισμό και την τρέλα του ρίσκου δύο τζογαδόρων. Το αποτέλεσμα θα είναι ένα περιπετειώδες, και λυρικά φαντασμαγορικό από ύποψη αισθητικής, ταξίδι μιας εκκλησίας κατασκευασμένης από γυαλί, μέσα από έναν ποταμό, προς τα όρια της αυστραλειακής ηπείρου. Όλα τα μεγάλα πάθη και οι ματαιοδοξίες, με τη θετική και αρνητική τους πλευρά, που σημάδεψαν την αρχή μιας εποχής που σήμερα τελειώνει, βρίσκονται προσωποποιημένα στις πράξεις, στις αναστολές και στις αποφάσεις αυτών των δύο ηρώων, που συναντιούνται στο μέσον του ωκεανού και χαράζουν μια κοινή πορεία ζωής, που τους ανυψώνει και συνάμα τους καταστρέφει. Ο Όσκαρ είναι ένας βρετανός ιερέας, εξαιρετικά ανθρώπινος και κατά τ' άλλα εγκρατής, πλην του πάθους του για τον τζόγο. Το ίδιο ακριβώς πάθος έχει και η αυστραλιανή κληρονόμος ενός εργοστασίου γυαλιού, Λουσίντα, που διεκδικεί, όσο γίνεται, δυναμικά το δικαίωμά της να ζήσει με τους δικούς της κανόνες σε μια αυστηρά καταπιεστική για μια ανεξάρτητη γυναίκα κοινωνία του 19ου αιώνα.

Σ. Ζ.

ΟΛΥΜΠΙΟΝ Ι 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ '98

Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ / ON CONNAIT LA CHANSON

Σκηνοθεσία: Alain Resnais, Σενάριο: Jean-Pierre Bacri, Agnes Jaoui, Φωτογραφία: Renato Berta, Μουσική: Bruno Fontaine, Ηθοποιοί: Sabine Azema, Pierre Arditi, Jane Birkin, Andre Dussolier, Agnes Jaoui, Jean-Pierre Bacri, Lambert Wilson.

Με την τελευταία πολυβραβευμένη ταινία του, ο Γάλλος δημιουργός Αλαίν Ρεναί ξαναβρίσκει με επιτυχία το δρόμο για τις αίσουσες, κινηματογραφώντας με αυθεντικότητα και πρωτοτυπία το τραγούδι της ίδιας της ζωής. Η Ζωή είναι ένα τραγούδι είναι μια... τραγουδιστή ταινία, αφού για να την αφηγηθεί κανείς πρέπει ν' ανέβει στο παλκοσένικο της ζωής και να τραγουδήσει, όπως και οι ήρωές της. Οι έξι ήρωες της ταινίας μπλέκονται σ' ένα ερωτικό και υπαρξιακό γαϊτανάκι συναντήσεων, αναχωρήσεων, επιστροφών, εγκαταλείψεων, ανατροπών, εκπλήξεων, παρεξηγήσεων και συμπτώσεων που ορίζει τη μοίρα τους. Σ' αυτό το μπερδεμένο και διφορούμενο παιχνίδι ο μίτος της Αριάδνης ξετυλίγεται με μια σειρά από τραγούδια. Στις στιγμές που οι ήρωες χαίρονται, λυπούνται, θυμώνουν ή πρέπει να πάρουν κρίσιμες αποφάσεις για την τύχη τους, εκεί όπου η ψυχή τους "φουσκώνει" και τους "πνίγει", αντί να συνομιλούν... τραγουδούν κάποιους στίχους ή το ρεφραίν μερικών από τα ωραιότερα και γνωστότερα γαλλικά τραγούδια. Η ψυχική τους διάθεση, οι μύχιες σκέψεις τους, τα κρυμμένα τους συναισθήματα και οι συγκινήσεις τους, αποκαλύπτονται και αντανακλώνται σ' αυτόν τον τραγουδιόμενο λόγο. Οι κανονικοί και οι τραγουδισμένοι διάλογοι εναλλάσσονται συνεχώς και τα λόγια των τραγουδιών "ακούγονται" από τα στόματα των ηρώων στην αρχική τους εκτέλεση, ακόμα κι αν ο ήρωας "τραγουδά" με τη φωνή της Εντίθ Πιάφ. Αυτό που μετρά είναι η σύ-

μπτωση της συγκίνησης, η ταύτιση του συναισθήματος και όχι η αφηγηματική αληθοφάνεια. Οι ήρωες στην πραγματικότητα τραγουδιούνται παρά τραγουδούν, με μοναδική εξαίρεση την Τζαίν Μπίρκιν που τραγουδά το τραγούδι της Quoi? Τα τραγούδια είναι ο συνεκτικός ιστός της ταινίας, ο τραγουδιστός αφηγηματικός της καμβάρ. Η χρήση των τραγουδιών είναι απόλυτα ελεύθερη και αποσπασματική, υπακούει και ακολουθεί μονάχα τη ροή των σκέψεων, τις συναισθηματικές διαδρομές και τις ψυχικές καταστάσεις των ηρώων. Τα τραγούδια δε σχολιάζουν τα δρώμενα, αλλά είναι η δράση, η πηγή ενέργειας και η κινητήρια δύναμη της αφήγησης: αντιπροσωπεύουν το φαντασιακό των ηρώων, ενώ ταυτόχρονα αγκαλιάζουν το θεατή, αφού ανήκουν στη συλλογική του μνήμη. Η Ζωή είναι ένα τραγούδι είναι μια ταινία παράξενα όμορφη, εκκεντρική και αφηγηματικά τολμηρή, με διάσπαρτες στιγμές λεπτού χιούμορ και φινετσάτης ειρωνείας, στο βάθος της οποίας όμως διαφαίνεται μια αδιόρατη πίκρα και ένα απόσταγμα μελαγχολίας.

Θ. Λ.

«Το πως γεννιέται η ιδέα μιας ταινίας είναι μια μόνιμη ερώτηση και μια αφετηρία

συζήτησης για τη δημιουργία ενός κινηματογραφικού έργου. Γενικά έχω πει πάρα

πολλές φορές, και το έχω γράψει και κάπου, ότι όσες φορές έχει τεθεί η

ερώτηση αυτή σε διάφορους σκηνοθέτες, άλλοι από αυτούς έχουν απαντήσει

έτσι, άλλοι έχουν αποφύγει την ερώτηση, άλλοι έχουν απαντήσει

διαφεύγοντας κι άλλοι έχουν απαντήσει τελείως ποιητικά...»

ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Θόδωρος Αγγελόπουλος

Για το πως γεννήθηκε η ιδέα αυτής της ταινίας

Μεγαλώνοντας ξέρεις πολύ καλά ότι οι άνθρωποι τους οποίους αγάπησες, με τους οποίους έζησες, με τους οποίους δούλεψες μαζί φεύγουνε. Ο θάνατος του Μικέ ήταν ένας πρώτος πολύ-πολύ σημαντικός θάνατος. Και ο κραδασμός πάρα πολύ μεγάλος. Με τον Μικέ ήμασταν δεκαπέντε χρόνια μαζί και δεν ήταν απλός συνεργάτης, ήταν φίλος της καρδιάς. Και μετά ήρθε ο θάνατος του Βολοντέ, εκεί, στο ξενοδοχείο στη Φλώρινα. Αυτοί οι δύο θάνατοι, ξαφνικά, μου δημιούργησαν μια πολύ μεγάλη ταραχή. Και ποιο ήταν το ερώτημα που μου γεννήθηκε μετά; Είχα ζήσει με τον Βολοντέ την τελευταία μέρα πριν από το θάνατό του, είμασταν μαζί, ταξιδεύαμε από τη Μόσχα στο Σπλιτ, από το Σπλιτ στο Ζάγκρεμπ, από το Ζάγκρεμπ στα Σκόπια, από τα Σκόπια στη Φλώρινα. Κι αυτός ο άνθρωπος που ήταν για χρόνια λίγο απωθημένος από τι ιταλικό σινεμά και με όλα τα τραύματα που κουβαλούσε μια ολόκληρη γενιά από όλα αυτά που στο μεταξύ είχαν συμβεί ιστορικά, ήταν παρόλα αυτά ευτυχισμένος. Την προηγούμενη μέρα του θανάτου του ήταν ευτυχισμένος. Τότε μου μπήκε κάτι στο μυαλό, σαν ερώτημα: αν είχε κανείς μόνο μια μέρα να ζήσει, πως θα ξυπνούσε εκείνη την ημέρα, πως θα έπινε τον καφέ του, τι θα έκανε εκείνη την ημέρα, αν ήξερε ότι ήταν η τελευταία του μέρα; Αυτό το ερώτημα γέννησε την ιδέα, που πάλι όμως μ' έναν περιεργό τρόπο έδετε το θέμα των ορίων, αυτό που είχε αρχίσει με το *Μετέωρο βήμα του πελαργού*, το θέμα των ορίων ως σύνορα και ως όρια, ως *limites*. Εκεί, στο *Μετέωρο βήμα* ήταν τα γεωγραφικά σύνορα και τα σύνορα στον έρωτα, όμως και στις τρεις τελευταίες ταινίες υπάρχουν ως θέμα τα σύνορα επικοινωνίας, ανάμεσα στον έναν και τον άλλον, τα σύνορα του έρωτα, τα σύνορα επικοινωνίας, τα σύνορα ζωής και θανάτου, παντού σύνορα, σύνορα και *limites* συνέχεια. Για αυτό νομίζω ότι αυτή η ταινία δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια ολοκλήρωση ενός τρίπτυχου πάνω σ' αυτά τα ίδια θέματα (...)

Για το σενάριο της ταινίας

Το σενάριο αυτής της ταινίας γράφτηκε πάρα πολύ γρήγορα, μέσα σε δεκαπέντε μέρες. Είχε προηγηθεί βέβαια η διαδικασία προφορικής συνεργασίας, γιατί εγώ κάνω σχεδόν προφορική λογοτεχνία ή αν θέλεις προφορική κατασκευή του σεναρίου πρώτα, το μιλάω πρώτα και μετά το γράφω. Είχε προηγηθεί μια κουβέντα με τον Τονίνο Γκουέρα. Ο Τονίνο μπαίνει πάντα στην αρχή σαν καταλύτης, δηλαδή ουσιαστικά με βοηθάει πάρα πολύ στην γέννηση μιας ιδέας. Εγώ μιλάω, αυτός ακούει, με σταματάει όταν νομίζει ότι κάτι έχει ενδιαφέρον, το καταγράφει, το σημειώνει και μετά εγώ φεύγω και αρχίζω να γράφω. Μετά όταν τελειώσω μια κάπως ολοκληρωμένη μορφή του σεναρίου του την στέλνω, τη διαβάζει και μου κάνει τις παρατηρήσεις του και επαναλαμβάνεται αυτή η διαδικασία μέχρι την τελική μορφή του σεναρίου. Η συγγραφή του σεναρίου είναι για μένα το πιο ευχάριστο μέρος μιας ταινίας. Με το γράψιμο του σεναρίου περνάω καλά. Κατ' αρχήν γιατί σ' αυτό το στάδιο είμαι μόνος και γράφω χωρίς να εμπλέκομαι με τα συνεργεία και με το ένα και το άλλο. Κι έπειτα, πάντα μ' ενδιέφερε το γράψιμο. Πάντα έγραφα. Με το γράψιμο βλέπεις σιγά σιγά να παίρνουν μορφή τα πράγματα, πράγματα που στην αρχή ήταν θολά, να σχηματίζονται εκεί στο χαρτί και να παίρνουνε μια πρώτη πραγματική μορφή(...)

Για τα όμορφα πλάνα που πρέπει να λείπουν

Από την άλλη μεριά υπάρχουν πολλά πράγματα που γυρίζονται και δεν βρίσκονται στην τελική μορφή της ταινίας, αφαιρούνται στο μοντάζ. Ας πούμε στον *Οδυσσέα* η πρώτη κανονική μορφή της ταινίας ήταν τεσεράμισι ώρες, αφάιρεσα πάρα πολλά πράγματα, ένα ολόκληρο ταξίδι με τα γιγάντους μέσα στο Δούναβι και άλλα πολλά. Ο Αρβανίτης θέλει να κάνει μια ταινία με τα παραλειπόμενα τα οποία είναι πολλά, σκηνές ολόκληρες και στο *Θίασο* και στους *Κυνηγούς* και στο *Μεγαλέξανδρο*. Στα *Κύθηρα* έχει αφαιρεθεί μια ολόκληρη ώρα. Αρχίζεις το μοντάζ και βάζεις τα πάντα στην αρχή και μετά βλέπεις να αρθρώνονται τα μέρη μεταξύ τους και βλέπεις ότι υπάρχουν σκηνές που σ' αρέσουν πάρα πολύ, αλλά που ουσιαστικά δεν είναι απολύτως απα-

ραίτητες. Αυτό συμβαίνει γιατί πάρα πολλές φορές ένα κείμενο, ένα σενάριο έχει ανάγκη από περισσότερα πράγματα για να αρθρωθεί, απ' ό,τι έχει η εικόνα. Η εικόνα λέει πολύ περισσότερα πράγματα, πράγματα δηλαδή που στο σενάριο, στον γραπτό λόγο, πρέπει να τα περιγράψεις και που μετά στην ταινία, όταν έχουν γυριστεί, σου φαίνονται ότι δεν χρειάζονται, ότι έχουν ήδη με άλλον τρόπο συμπεριληφθεί αλλού, οπότε τα αφαιρείς. Αυτό είναι το ένα μέρος της αφαίρεσης που το κάνεις συνειδητά. Το άλλο έχει σχέση πια με την υπέρβαση κάποιων ορίων. Δηλαδή στο *Θίασο* δεν μπορούσα να πάω στις πέντε ώρες, ούτε και στο *Μεγαλέξανδρο*. Θα ήταν σαν να έκανα μια ταινία αποτελούμενη από δύο μέρη, πρώτο και δεύτερο μέρος, ενώ δεν ήταν έτσι, ήταν μια ταινία που είχε κτιστεί για να είναι ολόκληρη, ενιαία. Κι επομένως μπαίνει εκεί μια αναγκαιότητα που είναι το απαγορευτικό της διάρκειας προβολής της ταινίας. Ένας τρίτος λόγος αφαίρεσης έχει σχέση με τους ρυθμούς της ταινίας κι εδώ υπάρχει μια διαδικασία ωρίμανσης που καμιά φορά σου παίρνει πολύ χρόνο για να καταλήξεις. Υπάρχει ένα πλάνο στην *Αιωνιότητα* που το έκοψα μετά τις Κάννες και πρόσθεσα ένα άλλο. Κόβοντάς το είχα συνειδητοποιήσει ότι έπρεπε να το κάνω. Μου άρεσε πολύ αυτό το πλάνο και όταν είπα στον Αρβανίτη ότι θα το αφαιρέσω, μου λέει "όχι ρε γαμώτο, ένα τόσο ωραίο πλάνο, που καθίσαμε μια μέρα ολόκληρη για να το γυρίσουμε περιμένοντας την κατάλληλη ώρα, που υποστήκαμε 20 βαθμούς υπό το μηδέν και λοιπά". Όλα αυτά είναι σωστά. Το θέμα είναι όμως ότι υπάρχει μια αναγκαιότητα που λέγεται ταινία και η οποία έχει μια πρόοδο, μια διαδρομή και η διαδρομή αυτή πρέπει να χάσει κάποια στοιχεία της για να αρθρώνεται πιο σωστά (...)

Για το πραγματικό και το φανταστικό των εικόνων

Το *Μια αιωνιότητα* και μια μέρα είναι κτισμένο πάνω σε μια ευτυχισμένη μέρα στο παρελθόν, που είναι για αυτό μια μέρα του καλοκαιριού, γιατί είναι γνωστό ότι αυτό που λέμε ελληνικό καλοκαίρι δεν είναι απλώς μια ιστορία ήλιου και θάλασσας, αλλά είναι μια ιστορία φωτεινότητας. Θα την έλεγα μια μέρα φωτεινή γιατί συμπίπτει με μια γέννηση, με μια γιορτή, μ' έναν έρωτα, με μια νεότητα, με ανοιχτές ακόμα ελπίδες, είναι λίγο πριν τη δικτατορία. Τα πράγματα είναι ανοιχτά ακόμα, όλες οι ελπίδες ακόμα ανοιχτές, όλοι οι δρόμοι ανοιχτοί. Είναι η γέννηση, ο έρωτας, η ιστορική προοπτική ανοιχτή μπροστά, η ελπίδα, σε μια συνέχεια του φωτεινού, ανοιχτή. Ο έρωτας δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια έκφραση του φωτεινού και η σχέση του Αλέξανδρου με τη γυναίκα του, μια σχέση που έχει σημαδέψει τη ζωή του. Μια μέρα φωτεινή στο παρελθόν λοιπόν είναι όλο αυτό που θα ονομάζαμε φλας-μπακ (αναδρομή), αλλά από την άλλη υπάρχει και το φλας-φόργουορντ που είναι όλες αυτές οι προβολές στο μέλλον. Τα σύνορα δεν είναι παρά μια προβολή, το λεωφορείο δεν είναι παρά μια προβολή, όλα αυτά είναι στο επίπεδο του φανταστικού. Όμως όλα αυτά λειτουργούν και παράλληλα, το παρόν, το παρελθόν και το φανταστικό λειτουργούν σχεδόν ταυτόχρονα και το ένα οδηγεί ή επηρεάζει το άλλο, ακριβώς επειδή το σημείο στο οποίο βρίσκονται, όλο αυτό που θα ονομάζαμε νοητικό, ένα σημείο κρίσης και κρίσιμο, η βεντάλια της συνειδησίας και της νόησης, λειτουργούν απλά με όλα τους τα επίπεδα, αλλά δε λειτουργούν με διαχωρισμούς, λειτουργούν ταυτόχρονα όλα. Έχουν την ίδια σημασία γιατί το ένα οδηγεί και επηρεάζει το άλλο. Καμιά σκηνή δε θα ήταν τέτοια στο παρόν αν δεν υπήρχε το παρελθόν, καμιά σκηνή δε θα ήταν τέτοια αν δεν υπήρχε το φανταστικό. Το παρόν είναι σαν μια πολύ λεπτή φέτα του όλου κομματιού. Το περισσότερο είναι παρελθόν και είναι φανταστικό. Η συνάντηση με το παιδί μπορεί να είναι ρεαλιστική, αλλά το παιδί φεύγει μετά και γίνεται μια ιστορία που έχει μέσα της παραμύθι, φανταστικό, που μπορεί να παίρνει όλες τις μορφές. Οδηγήθηκα σ' αυτόν τον χειρισμό τελείως φυσιολογικά γιατί νομίζω ότι κάθε ταινία, και το κάθε θέμα, υποβάλλει μόνη της τον τρόπο χειρισμού της. Το γεγονός ότι η ιστορία αυτή λειτουργεί μεταξύ μνήμης, πραγματικού και φανταστικού, επιτρέπει αυτά τα άλματα που γίνονται στην ταινία μέσα στα περάσματα και στην αφήγηση (...)

Αποσπάσματα από μια συζήτηση με το Μιχάλη Δημόπουλο

ΟΛΥΜΠΙΟΝ Ι 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ '98

ΜΙΑ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΜΕΡΑ

Σκηνοθεσία: Θόδωρος Αγγελόπουλος, Σενάριο: Θόδωρος Αγγελόπουλος, Τονίνο Γκουέρα, Πέτρος Μάρκαρης, Τζόρτζιο Σιλβάνι, Φωτογραφία: Γιώργος Αρβανίτης, Ανδρέας Σινάνος, Μουσική: Ελένη Καρανδρού, Παιζουν: Μπρούνο Γκανζ, Ιζαμπελ Ρενώ, Φαμπρίσιο Μπεντιβόλιο και ο μικρός Αχιλλέας Σκέβης

Η προέλευση του τίτλου της ταινίας πιθανολογείται από τον ίδιο το δημιουργό της από μια φράση του Σαίξπηρ στην κωμωδία *Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε*, όπου δύο πρόσωπα, ο Ορλάντο και η Ροζαλίντα, συνομιλούν και η Ροζαλίντα ρωτάει τον Ορλάντο για μία γυναίκα: "Κι όταν την κατακτήσεις, για πόσο θα

την κρατήσεις;" Και ο Ορλάντο της απαντά: "Forever and a day". Το "για πάντα" γίνεται "μια αιωνιότητα", που μπορεί να σημαίνει το ίδιο, αλλά και πολύ περισσότερα πράγματα, όταν η "μια μέρα" γίνεται η τελευταία μέρα της ζωής ενός ανθρώπου, που τη ζει αναπολώντας την πιο ευτυχισμένη μέρα της ζωής του και ταυτόχρονα, διευρύνοντας φαντασικά στο άπειρο τις προοπτικές του παρόντος του. Όλα αρχίζουν μια βροχερή Κυριακή στη Θεσσαλονίκη, όταν ο Αλέξανδρος (Μπρούνο Γκανζ), ένας συγγραφέας, καθώς ετοιμάζεται να εγκαταλείψει το σπίτι του στην παραλία, όπου έζησε όλη του τη ζωή, βρίσκει τυχαία ένα γράμμα της γυναίκας του της Άννας, που του μιλάει για μια φωτεινή καλοκαιρινή μέρα που έζησαν μαζί τριάντα χρόνια πριν. Αρχίζει τότε ένα παράξενο ταξίδι του Αλέξανδρου μέσα στο χρόνο, όπου παρελθόν, παρόν και φαντασία αναμειγνύονται και τον κάνουν να ξαναζήσει περασμένες ευτυχισμένες στιγμές και να ζήσει μια μέρα σαν να είναι η αιωνιότητα, μια αιωνιότητα και μια μέρα μαζί μέσα στην ίδια μέρα.

ΤΣΑΝΤΑΛΗ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ
ΤΣΙΠΟΥΡΟ

ΑΠΟΤΑΙΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΑ
ΦΡΕΣΚΑ ΤΣΙΠΟΥΡΑ
ΤΩΝ ΣΤΑΥΛΙΩΝ
ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ
ΤΟΠΙΚΟΥ ΟΙΝΟΥ
ΣΤΟ ΑΠΟΤΑΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ
ΤΣΑΝΤΑΛΗΣ

Σταγμιές
αυθεντικές

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΤΣΙΠΟΥΡΟ ΤΣΑΝΤΑΛΗ

το αυθεντικό

ΔΩΜΑΤΙΟ

Μ Ε Θ Ε Α

Δωμάτιο με Θέα

INFO CAFE «CINEMA»

• CAFE-WINE BAR ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟ CINEMA • INTERNET STATION

• ΒΙΒΛΙΑ - CD - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ - GADGETS ΑΠΟ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ •

ΠΡΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ: ΑΠΟ ΤΙΣ 12.00 ΤΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΕΩΣ ΤΙΣ 2.00 ΤΟ ΒΡΑΔΥ

Στον κέρπτε όροφο του κτιρίου του ΟΛΥΜΠΙΟΝ θα λειτουργήσει από φέτος ένα πρωτότυπο Cafe & Wine Bar. Σε στυλ κλασσικό αλλά χρησιμοποιώντας μοντέρνα υλικά και με θέα από το καλύτερο ίσως μπαλκόνι της πόλης, το Info-Cafe Cinema στοχεύει να γίνει πόλος έλξης και σημείο συνάντησης των κινηματογραφόφιλων της πόλης.

Πρόκειται για ένα χώρο αναψυχής που θα έχει έντονο το κινηματογραφικό στοιχείο και θα δίνει στον επισκέπτη ερεθίσματα, εικόνες και πληροφορίες για τον κινηματογράφο. Διατηρώντας την αίσθηση της διαφορετικότητας και της ανεξαρτησίας από το υπόλοιπο κτίριο, θα παρέχει ταυτόχρονα σε όσους ενδιαφέρονται για το σινεμά, τη δυνατότητα για άμεση πληροφόρηση και ενημέρωση, συνδυασμένη με την απόλαυση ενός καφέ ή ενός ποτού.

Με σταθερό ηχητικό υπόβαθρο κινηματογραφικής μουσικής οι θαμώνες του Info Cafe Cinema θα ζουν μια απόλυτη κινηματογραφική εμπειρία. Θα δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης και αναζήτησης πληροφοριών στο Ιντερνετ μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών ενώ σε εθόνες βίντεο θα προβάλλονται ταινίες, διαφημιστικά τρέιλερ, αποσπάσματα από γυρίσματα κτλ. Θα υπάρχουν επίσης στα ράφια επιλεγμένα περιοδικά και εφημερίδες για το σινεμά, ενώ σε μικρότερο χώρο του τέταρτου ορόφου, που θα επικοινωνεί άμεσα με το Cafe, θα λειτουργήσει το Βιβλιοπωλείο, όπου θα μπορεί κανείς να βρει τις εκδόσεις του Φεστιβάλ, κινηματογραφικές αφίσες, κάρτες, μουσικά cd κτλ.

Το Info Cafe Cinema και το Βιβλιοπωλείο θα λειτουργούν όλη τη μέρα, από το πρωί ως το βράδυ. Οι κάτοχοι της κάρτας μέλους του Φεστιβάλ θα έχουν έκπτωση στις τιμές κατά 25%.

